

Koolid kannatavad haridusameti diktaadi all

Hariduskorralduses tuleb lähendada maksimaalse omavastutuse põhimõtteid. Ülesanded, millega saab hakkama kool, peavad jääma kooli kanda ning neid ei pea võtma endale haridusosakond või -amet, ammugi mitte ministeerium. Koolide omavastutuse laiendamise eelduseks on see, et koolid saavad juriidilise isiku staatuse või sellele lähedase omavastutusaliku staatuse. Sisulised otsustused tuleb langetada koolis.

Tallinnas on koolistüsteem kõige rohkem ajale jalgu jäänud. Umblülikes on kujunenud linnaosade haridusosakonnad. Haridusosakond korraldab koolide eest raamatupidamise ja maksab palka, otsustab remondiraha kasutamise ning viiserib koolide pöördumised linna haridusameti poole. Osakond tellib kooli eest õpikuid, küsimata paha tihti isegi seda, millist varianti üks või teine kool konkureerivate õpikute puhul eelistab.

Koolidel puudub stiimul kokkuvõtteks. Oletame, et mõni kool suu-

dab õppeaasta jooksul hoida küttekulusid kokku 60 000 krooni ulatuses. Kuid võta näpust – pole mehhanismi, mis sunniks haridusosakonda koolile sama summa eest täiendavaid vahendeid andma.

Omavastutus võiks alata raamatupidamise täielikust viimisest koolide kompetentsi või kui selleks ei olda valmis, siis raamatupidamisteenuse tellimisest väljastpoolt.

Tallinnas on küsitav linnaosade haridusosakondade vajalikkus. Kõik meetodikaküsimused on võimalik viia linna haridusameti juurde. Ühte-kahte nõunikku on võimalik pidada ka linnaosa valitsuse palgal, kuid pole tarvidust mitmekümnepealise osakonna järele, mis tegeleb raamatupidamise ja kooskõlastuste andmisega.

Omaette küsimus on lasteaedade raamatupidamiskorraldus, kuid kindlasti on võimalik leida sellele



**ANDRES
HERKEL**

*Põhja-Tallinna
halduskogu liige,
Isamaaliit*

probleemile eraldi lahendust.

Üks katse juhtimist tõhustada on tehtud Pirital, kus kõigi koolide raamatupidamisteenus tellitakse erafirmadelt. See tähendab kokkuhoidu, seda nii töökohtade pidamise kui sellega kaasneva infotehnoloogia pealt. Muide – silmapaistev osa infotehnoloogiast, mida linn haridusele soetab, ei lähe mitte koolidele, vaid haridusosakondadele.

Koolidele laiemate õiguste andmine avab tee initsiatiivile ning stimuleerib lisarahade ja -toetuste hankimist. Sisulist kontrolli raha kasutamise üle peavad lisaks linnaametnikele teostama koolide hoolekogud.

Meenutame hiljutist Raimond Lutsu juhtumit Valgas, kus direktor Luts sai sarjata eriarve eest. Muidugi – finantsdistipliini rikkumine ning sellisena lubamatu. Sel-

gus siiski, et raha kasutati korrektselt ning ainus punkt, mille vastu Luts eksis, oligi arve avamise fakt ise. Kuid miks ei tohiks koolil sellist õigust olla? Miks sirutab haridusosakondade karvane käsi end iga koolijuhi poolt hangitud lisakrooni järele, karistades initsiatiivi ja peremehetunnet?

Eraldi probleem on riigihankekonkursid – kuidas tagada remondiraha võimalikult efektiivne kasutamine? Tallinnas jääb säärase konkursside korraldamine Bermuuda kolmnurka, mille moodustavad vastava linnaosa haridusosakond, linna haridusamet ja Tallinna Linnaehituse AS. See on surnud ring – läbipaistmatu ning pime nagu öö. Korruptsioonikahtluste hajatamiseks tuleks vähempakkumiste korraldamisel kaasata hoolekogude liikmeid.

Koos koolide omavastutuse tõuga suureneb hoolekogude, lapsevanemate ja lõpuks ka kooliõpilaste vastutus iga sihitult raisatud krooni ja iga tilkuva kraani pärast.